

Glasilo delovne organizacije
Iskra — Industrija baterij
Zrnaj, p.o.

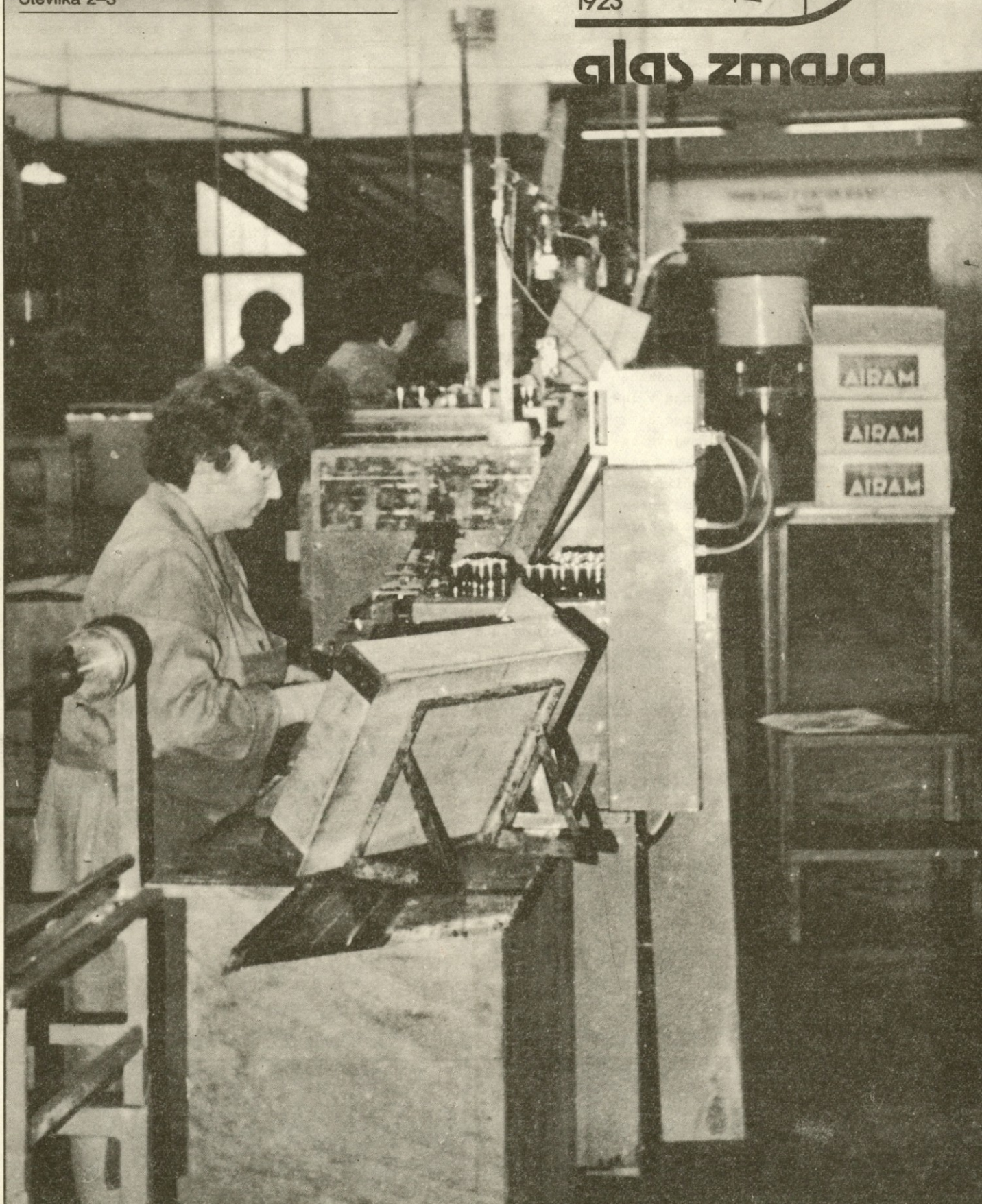
FEBRUAR — MAREC 1989, Leto XXIV

Številka 2-3

1923

glas zrnaja

V glasilu ISKRA številka 7 od 20. februarja letos je izšel zanimiv sestavek (objavljamo ga v celoti), ki nam odgrinja zaveso pred veliko predstavitevjo novega designa in ki napoveduje skorajšnji prodor hermetično zaprtih baterij z novo kvaliteto na domače in tuje tržišče. O novih dosežkih, novih proizvodnih linijah, ena od teh je na tokratni naslovnici, bomo prihodnjič obširneje pisali kot tudi o kvaliteti, ki jo pojmuje predvsem v električni napetosti in kapaciteti. Kar pa zadeva maskote iskriivega zmajčka, bo tekla presoja skozi prvi vtis nagajivosti, porednosti in hudomušnosti.

Iskrivi zmajček bo predstavljal baterije HIT

Že v kratkem nas bo začel iz časopisov in revij po radiu in s pisemskega papirja pozdravljati drugačen zmaj, drugačna maskota, kot pa smo jo bili doslej vajeni. V dejavnosti marketinških raziskav in komuniciranja v Iskri Commerce so se namreč za predstavljanje nove Zmajeve baterije, imenovane HIT - hermetične in trajne - odločili za bolj dobrodušnega, nasmejanega in igrivega zmajčka. Če smo malce zlobni, je zmajčkov nasmech kar upravičen, saj je "njegov oče" Zmaj končno le dobil baterijo, na katero je lahko upravičeno ponosen.

Avtorji zmajčka v raznih medijih oglašanja - jeseni bo pripravljena tudi televizijska ri-

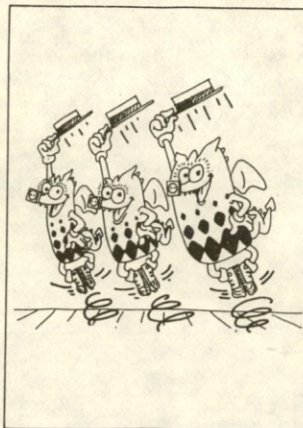
sanka - so v Dejavnosti marketinških raziskav in tržnega komuniciranja Iskre Commerce, v kateri so prav za izdelavo tega elaborata formirali posebno skupino. O bližnjem predstavljanju Zmajeve uspešnice - kaj pomeni "hit" v angleščini vemo - smo se pogovarjali z Dušanom Benkom in Miho Avanzom.

Dušan Benko - Že pred nekako dvema letoma so nas povabili v Zmaj, da bi jim izdelali določeno nalogo s področja tržnega komuniciranja. Pripravili smo elaborat, ki pa je zaradi takratnih problemov v Zmajevi proizvodnji obležal v predalu. Zdaj, ko jim je uspelo narediti baterijo, ki jo bo tržišče nedvomno z veseljem sprejelo,

so se spomnili na ta elaborat in akcija tržnega komuniciranja, ki ne bo promovirala le novo baterijo kot izdelek pač pa blagovno znamko Zmaj in družino teh baterij, je stekla. Odločili smo se za bistveno bolj hudomušno in lahkotno ter igrivo maskoto, kot jo je imel Zmaj doslej, s tem pa je seveda drugačen tudi, kot temu pravimo, komunikacijski ton.

Prav za uresničitev te naloge, smo organizirali poseben kreativni team, ki ga vodi Miha Avanzo, sam pa bo tudi najboljšje predstavil potek celotne akcije.

Miha Avanzo - Seveda izhajamo pri katere koli akcije tržnega komuniciranja iz osnov, torej stanja tržišča in izdelka. To narekuje tudi postavitve tržne strategije in taktike pri izbiri kreativnih rešitev. Pri Zmajevih baterijah, ki so tipičen širokopotrošni izdelek in ki ga povrh vsega prodajajo na izredno različnih krajih - od veleblagovnic do vaških trafik - je bilo treba komuniciranje prilagoditi tudi tem posebnostim. Po eni strani smo se usmerili na prodajna mesta, torej na tiste, ki te baterije prodajajo, po drugi pa seveda na tiste, ki jih kupujejo. Cilj, ki smo si ga zastavili je bil predvsem povrnitev zaupanja v Zmajeve baterije ter seznanitev obeh omenjenih ciljnih skupin z novo

Strogo resni ZMAJ iz leta 1987 se niti zaživel ni, pa že opazuje komaj "rojene" iskriive zmajčke, katerim avtorji prerokujejo dinamično prihodnost. Več o tem pa prihodnjič.

družino HIT baterij. Vedno izhajamo iz problema potrošnika in ta se pri baterijah nanaša predvsem na to, da imamo pravzaprav vsi celo vrsto naprav, ki za svoje delovanje potrebujejo baterije. Te baterije naj bi dolgo in zanesljivo delovale, tudi ne smejo poškodovati naprave, seveda pa ne smejo biti predrage. In nova Zmajeva HIT baterija je natanko takšna. Je baterija, ki ima dolgo življensko dobo, visoko konstantno napetost, je zanesljiva in varna, saj je zaščitena proti izlitju.

Izvedena je v treh različicah, v treh velikostih, vse so enopol voltne, so tudi v treh različnih kakovostnih razredih - od najbolj enostavne za preproste aparate do najmočnejše za najzahtevnejše aparate. Označili so jih navadna, super in ultra, ločijo pa se tudi po barvi - modra, zelena, rdeča.

Za obe ciljni skupini smo pripravili tudi različna sredstva komuniciranja. Za komercialiste, trgovske potnike in prodajalce bomo organizirali krajše seminarje, na katerih jih bomo izčrpno seznanili s proizvodnimi in tehnološkimi prednostmi novih baterij ter njihovo uporabo, zatem s prodajnimi potmi in načini prodaje, na trgovce pa se bomo obrnili s posebnim pismom, h kateremu bomo priložili tudi prospektno gradivo. Kako bomo komunicirali s kupci, sem že povedal.

LD

Sindikata in mladina sta za delavke Zmaja ob Dnevu žena organizirala 8. marca priložnostno proslavo v obratu družbene prehrane, kjer so se zbrale ob 13. uri, pozdravil pa jih je predsednik sindikalne organizacije Aleksander Jakomin (na sliki), za njim pa je imel krajši nagovor generalni direktor Vlado Podlogar. S priložnostnim recitalom so nastopili (na sliki z leve proti desni): Blanka Jelen, Jožica Vozelj, Andrej Kovačič, Vlasta Lenardič in Tadeja Gornik.

Imenovanje generalnega direktorja

Delavski svet je 28. februarja 1989 imenoval Vlada PODLOGARJA, ing. str. za generalnega direktorja delovne organizacije ZMAJ. Mandatna doba bo trajala 4 leta, pričela pa se je 1. marca letos.

Vlada Podlogarja ni treba posebej predstavljati, saj je to dolžnost opravljal že od 1. februarja 1986 dalje in smo ob takratni priložnosti objavili širši zapis. Njegov dosedanji mandat bi se sicer iztekel prihodnje leto, ker pa je prišlo do konstituiranja novite delovne organizacije, je bilo treba skladno z zakonom izvesti razpis za individualni poslovodni organ.

Ob tem pa velja omeniti, da zakon o podjetjih uveljavlja prakso mandatarja za sestavo ekipe delavcev s posebnimi pooblastili in je bil zato na predlog generalnega direktorja izveden razpis in kot smo zvedeli ob

Vlado
PODLOGAR

zaključku redakcije, je že končan. Zato bomo v prihodnji številki že lahko poimensko objavili ekipo delavcev s posebnimi pooblastili - direktorje posameznih področij, ki bodo z generalnim direktorjem vodili poslovno, proizvodno in prodajno politiko z razvojno vizijo v prihodnjih štirih letih, do leta 1993, do Zmajeve 70 letnice obstoja baterijske dejavnosti.

Pravni kotichek

Vprašanje:

Kako se računa letni dopust po uvedbi 40-urnega tednika?

Odgovor:

Uvedba 40-urnega tednika nima neposrednega vpliva na način odmere višine rednega letnega dopusta delavca.

Namreč sedaj veljavni 63. člen Zakona o delovnih razmerjih je tukaj zelo jasen, saj določa, citiram: "Če je vpeljan 5-dnevni delovni teden, se šteje dan, za katerega je ta teden daljši glede uveljavljanja pravic delavcev iz dela v temeljni organizaciji (letni dopust in podobno), kot delovni dan."

To pomeni, da se pri uveljavljanju pravice do izrabe letnega dopusta upošteva 6-dnevni delovni teden, ne glede na to, koliko imamo v takem delovnem tednu delovnih ur. Z urejanjem 40-urnega delovnega tedna se kot že rečeno dolžina rednega letnega dopusta ne spreminja, prav tako se tudi ne spreminja način njegove izrabe.

Ker smo se s konstituiranjem v enovito delovno organizacijo v statutu izrekli za prehodno uporabo obstoječih samoupravnih splošnih aktov, pomeni, da bomo pri odmeri in načinu izrabe rednega letnega dopusta uporabljali veljavni Pravilnik o delovnih razmerjih.

V našem Pravilniku o delovnih razmerjih imamo urejen institut 63. člena Zakona o delovnih razmerjih, to pa pomeni, da bomo višino odmerjenega rednega letnega dopusta, doseženo po kriterijih iz pravilnika za vsakega delavca preračunavali na ure.

Primer:

Delavec doseže po vseh kriterijih iz pravilnika 29 dni. Teh 29 dni preračunamo v ure po formuli iz pravilnika ($\frac{LD \times 7}{8}$)
 $29 \times 7 = 203 : 8 = 25,4$.

Kar pomeni, da ima ta delavec 25 delovnih dni rednega letnega dopusta, 4 ure pa lahko izrabi za privatne izhode.

In kako izgleda primerjava, če bi ta delavec nastopil korišćenje celotnega letnega dopusta 1.8.?

Če bi koristil 29 dni po 63.

členu Zakona o delovnih razmer-

jih bi ga koristil do vključno 2.9.

Če pa bo koristil tak letni dopust preračunan v ure (25,4) pa bo izrabil svoj letni dopust 4.9., 4 ure pa mu kot že rečeno še ostanejo za izhode po lastem nagibu.

Andrej Kajdiž

Malo več resnosti, prosim!

napram tistim, ki nimajo razvite redoljubnosti, ki stremijo za tem, da jim v službi čim hitreje mine čas, ki radi izostajajo iz dela, ki jim je kaj malo mar za firmo in redno izvrševanje nalog ipd. in s 1.2.1989 uvedli stimulacijo na efektivno izrabo delovnega časa.

In kako je izpadlo? Moram takoj priznati, da sem razočaran.

Namreč od celotnega števila zaposlenih je bilo samo 48 % upravičencev do te stimulacije, imamo pa kot najslabšo organizacijsko enoto tj. proizvodni sektor v PPE Šentvid, kjer smo našli samo 8 % upravičencev do stimulacije v mesecu februarju.

Upam, da bo apel v naslovu kaj zalegel in da bo posledj boljše, vendar ne samo pri izplačilu stimulacije, pač pa tudi v poslovnih rezultatih.

Andrej Kajdiž

Vse bolj strma pot navzgor

V našem listu smo v zadnjem času že večkrat pisali o zelo spodbudni gospodarski rasti tovarne baterij ZMAJ Ljubljana, ki se v obdobju po reformi ni le krepko postavila na lastne noge, marveč si je začela ustvarjati tudi možnost za prodor v vrh evropskih in svetovnih proizvajalcev baterij. Samo bežen pogled na poslovno bilaco te tovarne za minulo leto zdaj vnovič dokazuje, da kolektiv podjetja ZMAJ nadaljuje svojo pot skokovitega povečevanja produktivnosti in izboljševanja kvalitete baterij iz njihovega proizvodnega programa.

To smo med drugim prebrali v DELAVSKI ENOTNOSTI pred 20 leti.

Zgodovina naše tovarne se je začela leta 1923

M. Mayer

11

ZMAJ JE V BURMI POSTAVIL PROIZVODNJO BATERIJ

V času največje prodajne ekspanzije v druge države in celo kontinente v letih 1954-55 je ZMAJ dobival ponudbe za postavitve baterijske tovarne predvsem iz držav, katere so zaradi Titovih obiskov in prijateljskih odnosov bile zainteresirane, da tako ali drugače gradijo razvoj s pomočjo Jugoslovanov. Izmed ostalih ponudb je bila za tedanje Zmajeve pogoje najbolj sprejemljiva in mamljiva ponudba iz Rangoona v Burmi, posredovana preko Invest - Importa v Beogradu. Ob takratnem delovnem poletu slehernega člana kolektiva in ob že doseženih uspehih ni nihče niti pomišljal, da bi s kakršnokoli bojaznijo ponudbo odklonil. Zato je prišlo v zelo kratkem času do razgovorov in zatem do podpisa pogodbe za postavitve baterijske tovarne v Burmi.

V mesecu aprilu leta 1956 so v Zmaju prejeli situacijski načrt za tovarno baterij in ugotovili, da je razpoložljiva površina 247 kvadratnih metrov precejna za kapaciteto proizvodnje 12.000 baterij v 8 urah. Zato so izdelali dodaten projekt za skladišče in pomožne obrate, s čimer se je prvotna površina 247 povečala na 550 kvadratnih metrov.

Do 20. junija 1956 so v Zmaju izdelali projekt razdelitve pro-

storov po tehnološkem procesu in opis posameznih delovnih operacij. Pri tem so upoštevali vse od skladišča "črnine", polizdelkov, izdelavo čaš, baterij do obratne in ključavničarske delavnice ter niso pozabili predvideti niti tople vode in ventilatorjev z desetkratnim izmenjavanjem zraka v 8 urah.

V tistem poletju so se torej izvajale obširne priprave in bil je vtis ob pogledu na Zmajevo dvorišče, kot da se pripravlja cela tovarna na selitev preko morja. Iz odpremnega lista je

razvidno, da je ZMAJ poslal v Burmo skoraj 200 različnih artiklov od risalnega pribora preko ekscentrične stiskalnice do čistilnih sredstev. Za lažjo predstavo na takratno akcijo omenjamo iz celotnega spiska le deset artiklov: 6 ročnih stiskalnic, 3 orodja za montažo oplasčenih baterij EJ (R 20) 1 banja za odkuhanje členov, 1 voltmeter z območjem 1,8 volta, 1 kovaško ognjišče, 7 različnih elektromotorjev, 5 kuhalnic, 2 omela, 20 žličk za nalivanje elektrolita in 1 mešalec depolarizacijske mase. Seveda pa v spisku zasledimo laboratorijsko posodo in kemikalije, lončene sklede, spiralne svedre, kladiva, klešče, žage in še marsikaj, kar je bilo treba nakupiti. Razna orodja, banje, mešalce in podobno pa so izdelali v Zmaju v mizarški in mehanični delavnici, za katero je bila že leta 1954 kupljena prva struznica v tovarni.

Na jesen leta 1956 so celotno opremo zapakirali v 27 zabojev različnih velikosti, katere je

Posnetek Zmajeve menze iz leta 1954. Kasneje, ko so jo preselili v primernejši prostor, je bila tu sindikalna dvorana, v kateri so bile pogoste proslave, prireditve in nemalokrat tudi domače veselice. Po letu 1964 so dvorano ukinili oziroma jo zaradi pomanjkanja prostora preuredili v pisarne, kamor se je preselilo tudi vodstvo proizvodnje s pripravo dela.

BURMA DRY-CELL BATTERY

NOW A REALITY IN QUALITY; ECONOMY

Our congratulations to U Myo K industrialist who has successfully produced (brand) dry-cell battery manufactured in Union of Burma for the local requirements. director of the Burma Battery Manufacturing Limited, he obtained the necessary complete from Yugoslavia and secured the personal assistance of Mr. Rudolf Franc under supervision and service the Battery Manufactory was constructed and put into operation. I fully confident that the products from the I Manufacturing Co; Ltd, will stand the test imported brands for service, quality and (Next week; Further Details)

... je prejel kompletne potrebne stroje iz Jugoslavije in podprl osebno pomoč gospoda Franca Rudolfa, pod čigar neposrednim nadzorstvom in pomočjo je bila ustanovljena "THE BATTERY MANUFACTURING ..."

Zgoraj: Franc Rudolf, kasnejši upokojenec tovarne ZMAJ in desno: del članka v burmanskem časopisu "THE BURMAN" od 11. avgusta 1957.

več tovornih avtomobilov odpeljalo v Reško pristanišče. Zaradi takratnih mednarodnih dogodkov in bombardiranja Sueškega prekopa je ladja, na kateri je bila naložena Zmajeva oprema plula okrog Afrike in prispela v Burmo s petmesečno zamudo. Tedaj je bilo meseca marca leta 1957.

Za postavitev strojev in strojne opreme ter za organizacijo proizvodnje in uvajanja dela v baterijski proizvodnji za čas poskusnega obratovanja je vodstvo ZMAJA določilo diplomirane inženirja kemije Viktorja Šnebergerja in obratovodjo Franca Rudolfa s tem, da slednji potuje prvi z nalogo, da doseže poskusno proizvodnjo, nakar naj bi odpotoval še inženir Šneberger.

V ZMAJU so tako iz Burme že prejeli pismo z datumom 4. junij 1957, v katerem Franc Rudolf med drugim opisuje ugotovitve ob pregledu transportne opreme. Sele v Burmi je ugotovil, da je bil les, iz katerega so v ZMAJU izdelali razne naprave in pripomočke premalo suh. Zlasti posebni mešalec za depolarizacijsko

maso in sodi za elektrolit so bili v razsulem stanju tako, da so morali skrajšati vse vezi in obroče. Po komisijskem pregledu prispelega materiala je Franc Rudolf začel s pomočniki izvajati montažna dela ter začel učiti 80 delavcev posamezne delovne operacije iz baterijske stroke. Nastavljeni so bili tudi mojstri in en kvalificiran ključavničar. Za vse skupaj pa je bila izdelava baterij novost, kakršne do takrat še niso poznali v Burmi.

Ko je pod takratnim strokovnim vodstvom Franca Rudolfa stekla poskusna proizvodnja baterij v Rangoonu pod imenom "THE BURMA BATTERY MANUFACTURING CO., LTD" so priredili svečano otvoritev tovarne, katere so se udeležili predstavniki oblasti in Jugoslovanske zvezne komore s sedežem v Rangoonu.

V Burmo pa inženir Šneberger nikoli odpotoval, čeprav je bil določen za izvedbo nekaterih nalog in za postavitev kemijskega laboratorija. Med tem časom je namreč prišlo obvestilo, da se

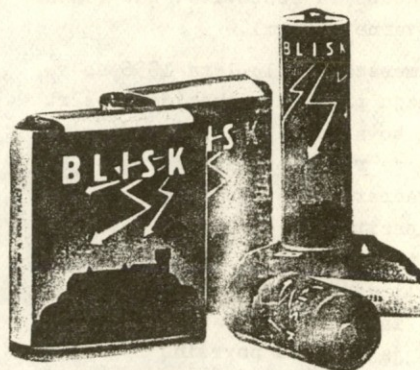

Uslužbenci komerciale 1955

kot štipendist udeleži tromesečne specializacije v Ameriki, kamor je odpotoval 14. julija leta 1957.

Ob odhodu po štiri mesečnem bivanju Franca Rudolfa v Rangoonu je tovarna baterij imela že 120 zaposlenih in baterije so bile še tople razprodane na Burmansko tržišče. Medtem pa so v ljubljanskem Zmaju delali s polno paro, naročila pa so prihajala tudi iz Maroka, kar je omenil direktor Petelin v pismu Rudolfu z dne 29. junija 1957.

Z delovnimi uspehi in priznanji ohrabreni kolektiv ZMAJA, ki je močno posegel na zunanje tržišče, je bil pripravljen sprejeti nove naloge. Zato so stekli dodatni razgovori za postavitev baterijskih tovarn v Maroku, Sudanu in drugod. Razgovori v Maroku so bili že tako daleč, da sta si Štefan Brulc in Franc Rudolf v Rabatu ogledala poslopja določena za baterijsko tovarno. Do pogodbe pa slednjič ni prišlo zaradi vedno večje mednarodne konkurence, prav tako ne do postavitve baterijske proizvodnje v drugih državah, ker se je tedanji tehnični kader v ZMAJU leta 1958 pričel razhajati. Poleg tega pa so morali izvesti rekonstrukcijo in obnovo strojnega parka v lastnem podjetju, s čimer so si pomagali tudi s finančnimi sredstvi dobljenimi pri postavitvi tovarne baterij v Burmi.

Konec leta 1954 so v Zmaju že izdelovali zaščitene proizvode z varstvenimi znamkami pod imenom ZMAJ, BLISK in METEOR z obvezno prijavo Patentnemu uradu.

KULTURNA DEJAVNOST NA VIŠKU

Nedvomno lahko označimo obdobje 1953 do 1957 in še nekoliko dlje za čas najbolj razvite kulturno družabne dejavnosti v ZMAJU, kakršne preje skoraj ni bilo in jo pred vojno sploh niso poznali, dočim je bila od leta 1959 dalje v upadanju in kasneje le izraz posameznih aktivistov. V zadnjih letih, ko tudi proslavi ni več v izobilju kot nekdanj in še tiste redke priložnosti, v katerih tudi sporočila nimajo več globoke vsebine, so kljub volji in prizadevanju nastopajočih le medli odsev nekdanje zagnanosti širšega dela kolektiva.

Zanimivo je, da sta v tistem času v Zmaju delovala kar dva orkestra. Že leta 1954 je bil osnovan "Tamburaški orkester ZMAJ", ki ga je vodil dirigent

Delavski svet tovarne ZMAJ je na seji 15.12.1954 sprejel

PRAVILA
tovarne baterij in suhih elementov ZMAJ.

PRAVILA obsegajoča 266 členov na 50 straneh je z odločbo potrdil Oddelek za gospodarstvo po sklepu seje Sveta za gospodarstvo z dne 23.3.1956.

Nekaj zanimivosti iz PRAVIL:

Proizvodi podjetja so zaščiteni z varstvenimi znamkami pod imenom ZMAJ, BLISK in METEOR in so prijavljeni Patentnemu uradu.

Delovni čas znaša v tovarni za delavce in uslužbence 8 ur dnevno. Delovni čas za uslužbence se začne poleti ob 6. uri, pozimi ob 6,30 uri. Poletje traja od 1.5. do 30.9.

Delavci in uslužbenci imajo 15 minut odmora v sredini delovnega časa. Način koriščenja odmora določajo za posamezne oddelke predelavke.

Brezplačna malica sestoji iz kave ali mleka ter kruha.

Iz člana 197 zvemo, da ima delavka v primeru nosečnosti in poroda pravico do dopusta 90 dni in sicer največ 45 in najmanj 21 dni pred porodom.

Šijakovič. Instrumente za orkester je kupila takratna sindikalna organizacija, katero je finančno podprlo vodstvo podjetja. Dobro leto zatem je pet delavcev osnovalo že drugi orkester, ki so mu rekli havajski, sicer pa je nosil ime SAMBO. Ime je bilo sestavljeno iz začetnih črk takratnih sodelavcev oziroma godbenikov Stegu, Anžur, Miler, Brulc in Očko. Oba orkestra sta redno nastopala na številnih prireditvah in zabavah, dokler fluktuacija ni boleče razredčila obe skupini in glasbila so utihnila. Zadnja tamburica je bila šele leta 1965 prodana na javni dražbi po izredno nizki ceni članom kolektiva, pravtako tudi harmonika havajskega orkestra.

Zelo aktiven je bil tudi ženski pevski zbor z imenom "Slavček", katerega je vodila Betka Čepon, delavka v štancariji in kasnejša, zdaj že pokojna Zmajeva upokojenka. V tem zboru je sodelovalo 15 do 20 delavk, ki so se pripravljale na nastope

kar med malico v kakšnem kotu tovarne.

V tem času je delovala tudi dramska skupina, katere duhovni in organizacijski vodja je bila predvsem Koprek Polda, kasnejša Zmajeva upokojenka. Za razne priložnosti in še zlasti ob kakem državnem prazniku so nastopile s kakšno enodejanko, ki jo je popestril nastop ženskega pevskega zbora "Slavček", ob koncu pa še "Tamburaški orkester ZMAJ". Za takšno manifestacijo so določili menzo ali kasneje izpraznjeno pasažo, kjer so postavili improviziran lesen oder in ga ustrezno okrasili.

Tudi z moškim pevskim zborom so kasneje v Zmaju večkrat poskušali, vendar v primerjavi z ostalimi dejavnostmi ni nikoli učinkovito zaživel.

-- -- --

Gledano z današnjega zornega kota na takratno obdobje kulturno - umetniškega izživljanja se lahko zastavi vprašanje, kako so de-

Iz zlate dobe kulturno družabnega življenja v tovarni ZMAJ je tudi posnetek "Tamburaškega orkestra ZMAJ" pod vodstvom dirigenta Šijakoviča leta 1956 na improviziranem odru novogradnje prizidka za proizvodne prostore na Šmartinski cesti 28. Poleg Tamburaškega orkestra je tedaj obstojal še Havajski orkester SAMBO s petimi člani in ženski pevski zbor "Slavček" ter dramska skupina, preizkušal pa se je tudi moški pevski zbor. Na sliki sta Franc Rudolf, sedi na skrajni levi ter Peter Tomšič s kontrabasom na desni, oba kasnejša Zmajeva upokojenca.

lavke in delavci zmogli dodatno obremenitev, če se spomnimo, da je bilo treba delati mnogo več ur dnevno, kot pa je bilo normalno določeno.

Takratni entuziazem res ni imel meja, tudi v proizvodnji, pri delu, pri izpolnjevanju nalog. Ko je prišlo na primer naročilo za izvoz nekaj baterij, se ni postavljalo vprašanje, kako opraviti delo do roka. Po vsem obratu do zadnjega kotička proizvodnje je završalo, da takrat in takrat "pride vagon", to pa je pomenilo, da je do določenega dne treba odposlati pošiljko baterij po železnici. Bližalo se je novo leto 1955 in zadnje dni pred Silvestrovim so po 24 ur dnevno delali vsi do predelavke in obratovodja. Občasno se je katera delavka zleknila v kratek spanec v kakšnem kotu tovarne in zatem spet nadaljevala z delom. Tik pred zaključkom pa tri dni zaporedoma sploh niso šle domov. Na žarnih pečeh po obratu se je med delom kuhalo enolončnice in zgodilo se je, da prenekatero delavke zaradi utrujenosti niso več mogle prenašati baterije iz oddelka v oddelk na druge delovne operacije. To delo je prevzel kemijski tehnik, obratovodja Franc Rudolf pa je sodeloval pri končni izdelavi baterij in jih tudi pakiral.

Plan je bil končno izpolnjen in čeprav preutrujeni delavci so svečano, s polno mero zavesti in ponosa ter zaupanja v lastne zmogljivosti proslavili Silves-

trovo ter obenem slavili uspešno zmago. Tedanji režijski delavci so se spominjali, da so na lastno pobudo ostajali v tovarni več ur po zaključku rednega "šišta", čeprav so vedeli, da dodatno delo ne bo posebej plačano. Ampak rok je rok in pošiljka mora biti pravočasno gotova, so si dopovedovali.

K sreči so takšne delovne konice obstajale občasno, zato je bilo možno ob normalnejšem delovnem ritmu izkoristiti prosti čas tudi za druge namene. Enkratno in še posebej svečano je bilo vzdušje v kolektivu pred kakšnim državnim praznikom ali ob Dnevu žena, čeprav je bilo treba pred tem pomiti vsa okna in poribati lesen pod v takratni dvorani, ki so jo s prostovoljnimi delom predvsem na pobudo mladinske organizacije svečano okrasili.

Nekako v tistem času napovedan izlet je imel v celotnem kolektivu močan odmev. Za organizacijo, predvsem pa finančne izdatke ob takšni priložnosti so se angažirali za zbiranje denarja na ta način, da so prostovoljno po končanem rednem delu ostajali v tovarni in iz slabih galvanskih členov, ki niso imeli zadovoljive električne napetosti s pomočjo nekakih kavljev odstranjevali depolarizatorsko maso iz cinkove čaše. Denar od prodanega cinka na odpadku se je stekal v sindikalno blagajno, iz katere se je črpal tudi za nakup glasbenih instrumentov ter ob neki priliki

"Novi čas" po letu 1952 z nastopom novega direktorja in izvolitvijo prvega delavskega sveta ter z razcvetom proizvodnje in prodaje, je tudi naklonil večjo pozornost posameznim delavcem, kar se obsej v zgodovini ZMAJA še ni dogodilo.

Za državni praznik 29. novembra leta 1953 so svečano nekaterim delavcem izročili ZAHVALE delavskega sveta tovarne baterij ZMAJ...

... za njegovo požrtvovalno in vestno delo ter ga stavlja vsem ostalim za zgled, kajti le s požrtvovalnim delom moremo doseči socializem in s tem boljše življenjske pogoje vseh delovnih ljudi naše domovine.

V znak priznanja mu poleg te pismene pohvale izroča 3.000.- din nagrade.

TOVARNA BATERIJ »ZMAJ« LJUBLJANA

Ljubljana, dne 23. novembra 1953

Delavski svet tovarne baterij „Zmaj“, Ljubljana

ZAHVALJUJE

sov. *Kogoj Judita - namočnikka*
za njegovo - vesno požrtvovalno in vestno delo ter ga - lo stavilo vsem ostalim za zgled, kajti le s požrtvovalnim delom moremo doseči socializem in s tem boljše življenjske pogoje vseh delovnih ljudi naše domovine.
V znak priznanja mu - li poleg te pismene pohvale izroča
3.000.- din nagrade

S Titom v socializem!

Direktor
tovarne „Zmaj“

Čelarič Milica
(Pisateljica besede)

Pradednik
Del. sveta tovarne „Zmaj“

Bjelan Franc
(Strojni inženir)

Posnetek z zabave ob prvem dobičku na Miklošičevi cesti v prostoru "Triglavske restavracije" in na katerem je v mladih dekletih zlahka prepoznati današnje Zmajeve upokojenke.

leta 1954 tudi za izdatke organiziranega izleta v naravo.

Tisto nedeljo je Zmajeve delavke in delavce vabil izvir Ljubljaniče v Močilniku pri Vrhniki. Udeležba je bila tolikšna, da so zasedli celoten vagon vlaka in še so stali na hodniku. Za njimi pa je nekdanj "slavna" Zmajeva kobilica Linda vlekla s hrano natovorjen voz, na katerem ni manjkal tudi sod vina. Zmajev piknik se je končal z močnim dežjem in s prevrnjenim vozom, na katerem je sedela večja družba pokrita s plahto nad glavami.

Ob spominu udeležencev na te dogodke se je še v poznih letih razlegel smeh.

/se nadaljuje/

prišli - odšli

V mesecu JANUARJU so bili sprejeti v delovno razmerje:

KASTELIĆ Ana, izdelovalka baterij v PPE Specialne baterije dne 4.1.1989.

PATERNOST Boris, strojevodja v PPE Baterije dne 16.1.1989

ULČAR Franc, strojni ključavničar v PPE Specialne baterije dne 23.1.1989.

V mesecu JANUARJU so prekinili delovno razmerje:

CENCIGH Emil, strojevodja v PPE Baterije dne 12.12.1988

TUREK Jože, voznik viličarja v PPE Specialne baterije z dne 15.1.1989.

BEVC Franc, transportni delavec v PPE Specialne baterije dne 31.12.1989.

ERJAVEC Karl, vodja pravno splošne službe v strokovnih službah dne 31.1.1989.

SLADIČ Viktor, vodja službe varstva pri delu v strokovnih službah dne 31.1.1989.

V mesecu FEBRUARJU so bili sprejeti v delovno razmerje:

KUSIČ Zoran, konstruktor III v strokovnih službah dne 1.2.1989.

GRBIČ Stanko, strojevodja v PPE Baterije dne 7.2.1989.

KUHARIČ Mijo, strojevodja v PPE Baterije dne 9.2.1989.

VERBIČ Marjan, transportni delavec MnO₂ v PPE Specialne baterije dne 13.2.1989.

V mesecu FEBRUARJU so prekinili delovno razmerje:

SIRNIK Vera, izdelovalka baterij v PPE Baterije dne 28.2.1989 (upokojitev)

DEBELEC Ćuro, mizar v PPE Baterije dne 28.2.1989. (upokojitev)

ŠTIRN Viktor, strojevodja v PPE Baterije dne 28.2.1989 (upokojitev)

ČERNIČ Jurij, organizator marketinga v strokovnih službah dne 15.2.1989.

BRAJKOVIČ Tatjana, tehnolog I pripravnik v strokovnih službah za določen čas dne 15.2.1989.

LJUTIČ Enes, transportni delavec v PPE Baterije dne 27.1.1989.

IN MEMORIAM

Sirnik Alojz

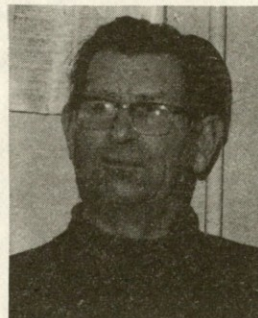
Ni dolgo tega, še polne tri mesece ni minilo od 19. decembra lani, ko smo, si segali v roke z najboljšimi željami, ko je odhajal v invalidsko upokožitev, kajti kruta bolezen je načela njegovo zdravje že pred časom

in dolgo, kar nekaj let se ji je vztrajno upiral, dokler ni klonil.

Umril je dokaj mlad, na pragu letošnje pomladi, šele v 48 letu starosti. Dolga leta je bil naš sodelavec, strojnik in njegov prvi delovni dan v ZMAJU sega v 8. julij leta 1959. Tako je kolektivu ostal zvest do zadnjega diha. Trideset let...

O Lojzetu Sirniku smo več pisali v letošnjem januarskem glasilu in k temu tokrat dodajamo še fotografijo od 19. decembra, ko smo mu ob odhodu v upokožitev in ob upoštevanju njegove želje izročili spominsko darilo, stensko uro, takšno na baterije, ki so bile zanj nekaj posebnega, kot pojem delovnega življenja, kot silo, ki ga je pomlajala. Žal, je ta sila oslabela in ura se mu je iztekla.

Spominu nanj ob odprtem grobu smo se poklonili številni Zmajevci, aktivni in upokoženi.

Magyar Franc

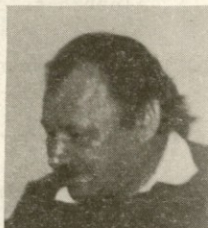
V petek 24. februarja je umrl Zmajev upokoženec Franc Magyar. Kot obratni električar se je zaposlil v naši tovarni 21. avgusta leta 1964 ter se po dvajsetih letih starostno upokožil 1. marca 1984. Sodil je med tiste redke sodelavce, ki so se praktično s svojim delom soočali s postopnim napredkom v Zmaju. Od prvotnih enostavnih del je kasneje iz pristojnosti obratnega električarja posegal v področje zahtevnih vzdrževalnih del, ki jih je narekoval čas in strojne novitete ter jih vestno in odgovorno opravljal do zadnjega delovnega dneva v tovarni.

Kot Zmajev upokoženec je živel le pet let in že ga je strla huda zahrbtna bolezen.

100 let delovne dobe za prve letošnje štiri upokojence

Že iz naslova je razvidno, da gre tokrat za štiri dolgoletne sodelavce, katerim je potekla delovna doba in stopajo v vrsto številnih Zmajevih upokojencev. Če jih imenujemo po abecedi, je Anžlovar Jože iz šentviškega obrata prvi, ki se je po 26 letih dela kot strojni ključavničar v Zmaju upokojil 26. marca, kajti ostali trije iz ljubljanskega obrata so se upokojili 28. februarja in sicer mizar Debelec Ćuro, baterijska delavka Sirnik Vera in strojevodja Štirn Viktor.

Anžlovar Jože

ANŽLOVAR Jože se je zaposlil v šentviškem Zmaju 23. septembra leta 1963 kot strojni ključavničar. Prizadeven in vesten pri svojem delu je nemalokrat prisluhnil vsem sprotnim težavam sodelavcev v proizvodnji in pomagal najti rešitev po svoji najboljši sposobnosti. Prav zato je deloval vzpodbujevalno tudi pri kreativnem delu in bil

deležen priznanja iz naslova racionalizacije - na primer za prebiranje oziroma razdvajanje zaščitnih lističev in še kaj.

Anžlovar Jože se je upokojil predčasno, po 26 letih dela v Zmaju.

Štirn Viktor

Reči nekaj besed o sodelavcu Viktorju Štirnu, ki z 28. februarjem odhaja v predčasno upokojitev, pomeni toliko, kot brskati po najskritejših koticah Zmajeve zgodovine od 23. februar-

ja leta 1963 dalje, ko se je zaposlil kot strojni ključavničar v takratnih "spodnjih" oddelkih mešalnice, vezalnice in stiskalnice.

Zaradi svojih naravnih lastnosti, od katerih se je pri delu v Zmaju odražala predvsem preudarnost z avtoritativno strokovnostjo, je bil viden odmev pri takratnem vodstvu tovarne, ki mu je že v prvem letu zaupalo tehnični prevzem strojev dunajske tovarne Wiff. In kako je delo opravil, priča podatek o izplačilu nagrade zaradi izredne vestnosti in strokovnosti pri prevzemu in poskusnem obratovanju na Dunaju, kakor tudi pri postavitvi strojev v baterijskem obratu v mesecu januarju in februarju 1964.

Polna štiri leta do nakupa novih strojev paperlined angleške firme VIDOR je Viktor Štirn (skupaj z njim je deloval pokojni Gerdina Tone) bil edini, ki se je v svoji stroki dnevno potrjeval. Ni bilo naključje, da je v času prostega dne ob gradnji hiše nenadoma na intervencijo obratovodje zapuščal zidarje in hitel v Zmaju, da usposobi stroj, takrat popularne in strokovno zahtevne "švicarke" za povezovanje mošnjikov. Takšnih in podobnih dogodkov se je v dolgih letih nabralo za debelo knjigo, če bi jo napisali.

Brez dvoma je zato upravičeno sodil v tisto skromno skupino šestih sodelavcev, ki so leta 1974 prejeli državna odlikovanja. Viktor Štirn je prejel RED DELES S SREBRNIM VENCEM, predtem pa že dvakrat nagrado ob prazniku podjetja, pri čemer se je upoštevala tudi montaža angleških strojev, s čimer je podjetju prihranil devize. Takšna dejanja kot plod izredne strokovne sposobnosti, so tedaj v Zmaju izredno cenili in velja jih danes vsaj omeniti.

Sicer pa je Štirn aktivno deloval tudi na drugih področjih, v sindikatu, poslovnem odboru, delavskem svetu in komisijah.

Živel je z Zmajem, s tovarno, s sodelavci in stroji so se velikokrat vrteli prav zaradi njega.

Strojevodja Štirn Viktor, baterijska delavka Sirnik Vera in mizar Debelec Ćuro so se upokojili 28. februarja letos in na dan njihovega slovesa iz Zmaja je nastala spominska fotografija.

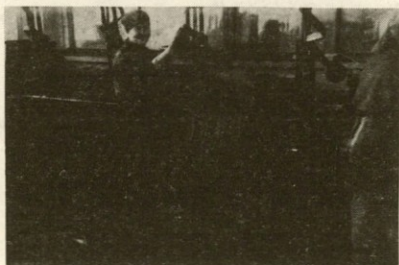
Sirnik Vera

Le dva meseca potem, ko se je upokojil njen mož Sirnik Alojz, kar smo zabeležili v letošnjem januarskem glasilu, se je upokojila še njegova žena, drugi član družine Sirnik, dolgoletna sodelavka Vera, ki se je s proizvodnjo baterij spoznala že leta 1955. Zaposlila se je v takratni "preši" pri ročnem stiskanju mošnjičkov, pri stiskalnici, simbolu starejše Zmajeve zgodovine.

Sirnik Vera spada še v tisto generacijo sodelavcev, ki so v izredno težkih delovnih pogojih, večkrat skoraj nemogočih razmerah, če jih gledamo iz današnjega zornega kota, delali, se borili za obstoj, ustvarjali napredek in končno tudi uspeli po letu 1967 izboljšati delovni standard. Več kot 10 let dela v črnini, v prahu in hrupu, z dnevnim kopanjem v skoraj mrzli vodi in še kaj, je kljub temu ostalo v spominu kot različni dogodki, ki jih znajo sicer skromno, toda s ponosom pripovedovati današnji generaciji le delavke z globoko v svoji krvi vsidrano pripadnostjo Zmaju. Takega kova je tudi Sirnikova Vera.

Ko je tovarna Zmaj leta 1968 na široko odprla vrata sodobni avtomatizaciji proizvodnje, je Vera dokončno prenehala s stiskanjem mošnjičkov in tablet in pričela streči stroju paperlined R 6. Od tedaj dalje pa do upokojitve je opravljala številna druga dela in preveč jih je, da bi našteali

Sicer težko, pa vendar se da z majhne fotografije iz leta 1955 spoznati del takratnega proizvodnega oddelka za stiskanje mošnjičkov. Ob eni takšni ročni "preši" pa je tistega leta pričela delati Sirnikova Vera.

vsa. Za vse to pa je imela odločbo baterijske delavke za proizvodna baterijska dela.

Vera je bila tiha in mirna, vendar prijetna družabnica pri skupnih opravilih, z delovnimi navadami, ki so vzpodbujevalno vplivale na okolico. Velja pa še posebej poudariti, da je bila aktivna krvodajalka, saj je kar 23 krat darovala kri.

Iz družine Sirnik tako odhaja v pokoj torej drugi član, najprej oče, za njim še mati in tretji, sin Branko, pa se je trdno odločil, da nadaljuje tradicijo svojih staršev, ki sta preživela v tovarni baterij skupaj preko 60 delovnih let.

Debelec Đuro

Zanj bi v skupini štirih, prvih letošnjih upokojencev lahko rekli, da je "najmlajši" po delovni dobi v Zmaju, v katerem ni dopolnil celih 15 let staža. Zaposlil se je v Zmaju kot mizar 11. novembra leta 1974, bil kasneje prerazporejen z odločbo na dela in naloge vzdrževalca II ter v letu 1981 ponovno za mizarja. Ves čas je njegova osnovna dejavnost bila v obdelovanju lesa in na stotine drobnih in sicer nujnih vzdrževalnih del se je lotil, vedno pripravljen storiti sleherno uslugo vsem in vsakomur, čeprav se do konca svoje delovne dobe ni in ni sprijaznil z veljavnim vrednotenjem njegovega dela. Tako je motiviranost, ki bi sicer delovala kot vzpodbujevalno gibalno njegove aktivnosti, v njegovem primeru delovala bolj nasprotno. Kljub vsemu in po svoji karakterni odprtosti je bil priljubljen sodelavec, vedno pozoren do okolice, kateri je znal prisluhiniti vsakemu in mu pomagati, kadar je kdo samo omenil, da potrebuje pomoč njegove stroke.

Djuro Debelec je z zadnjim februarским dnevom odšel v predčasno upokojitev.

rojstni dan

praznujejo

v aprilu:

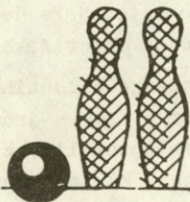
Jurko KONČAN
Jožica VOZELJ
Breda BOŽIČ
Mirjana ILIČ
Ciril NOVAK
Marija VARDJAN
Čedo JOVIČ
Branko SIRNIK
Branka CENCEL
Vladimir TELBAN
Franc VEZJAK
Silva PAJEK
Hasiya BOTONJIČ
Damijan KOS
Slavica ŠRIBAR
Ksenija OBLAK
Emilija PATE
Irena OBAL
Petra JOVIČ
Lazar ARSENIČ
Vladimir AFRIČ
Sonja ZOREC
Anka MANDIČ
Željko BAGARIČ
Gordana MEDVED
Lenča ANDREVSKA
Stanislav MEDVED
Sabrija ŠALJA
Nika KASE
Danica VIDIC
Filip MEDVED
Marjetka PAVLIN
Ajda VARDJAN
Marko SINJUR
Cvetka ROME
Marija GNIDOVEC
Bojan GROZNIK
Milanka KITIČ
Sema TANČIČ

v maju:

Rozalija PUČELJ
Miran TOMSIČ
Milena MARGETIČ
Janez BREGAR
Beisa DOBRAŠ
Simona GERMSEK
Marija KLEMENČIČ
Stane PRAZNIK
Cveto PUČNIK
Senija BEKANOVIČ
Vanja VRTARIČ
Milojka JAKIČ
Janko KOMPAN
Majda VIDMAR
Marija KOČMAN
Olga POPOVIČ
Pavla GRABLJEVEC
Rozalija MARKOVIČ
Bogomir MIHELČIČ
Marija ROZINA
Sadija KORAČ
Jana GERBEC
Stanislava ČULOT-VIDIČ
Marjan VERBIČ
Pavle ČESNOVAR
Boštjan VERBIČ

Čestitamo !

Uspešen 13. turnir Zmajevega bowling kluba

Pod pokroviteljstvom delovne organizacije Iskra-Zmaj in v organizaciji Bowlin kluba "ISKRA-ZMAJ" je na igrišču v R.C. Tivoli od 15. do 18. marca letos potekal tokrat že 13. tradicionalni turnir. Nastopilo je 80 tekmovalcev in tekmovalk iz Hrvaške in Slovenije, zaradi prvenstva v Italiji pa se tekmovalnja niso mogli udeležiti tudi igralci iz te države.

V predtekmovanju so igralci odigrali po 6 iger in dvanajst z najboljšimi rezultati se je uvrstilo v finale. Že v samem predtekmovanju so bili doseženi odlični rezultati tako, da je vsak podrti keglj odločal o uvrstitvi za kasnejši finale. Tako je imel 12. igralec, ki se je uvrstil še v finale povprečje 186 ali 1115 podrtih kegljev. Kar 25 igralcev pa je imelo boljše povprečje od 180.

Samo finale pa je prineslo izredne borbe za vsako točko, ki so jih igralci dobivali po vsakem kolu za doseženi rezultat. Tako je že po drugem kolu prevzel vodstvo Pečaver, ki je vse do predzadnjega kola vodil z minimalno razliko ene ali dveh točk. Križaj, ki se je edini iz našega kluba uvrstil v finale, je bil po drugem kolu na drugem mestu, že v naslednjem pa je zdrknil na četrto mesto s štirimi točkami zaostanka za vodilnim. Po tem kolu pa se je začel njegov naskok na prvo mesto tako, da je bil iz kola v kolo za

mesto višje. Pred zadnjim kolom je bil že na drugem mestu le točko zaostanka za vodilnim. No, in prav ta zadnja igra je odločala o zmagovalcu. Križaj je odlično začel, saj je že v začetku igre povezal pet desetk in bilo je samo vprašanje, ali bo vodilnemu Pečaverju uspelo doseči rezultat, ki bi bil lahko manjši od Križajevega, toda med oba tekmovalca se ne bi smel vriniti nobeden drugi, kajti, če bi bil Pečaver po rezultatu takoj za Križajem, bi na koncu bila izenačena v številu točk. Toda zmagovalac bi bil Pečaver, ki bi imel v skupnem seštevku večje število podrtih kegljev. Oba igralca sta zadnjo igro odigrala res odlično in Križaj je dosegel rezultat 232, Pečaver pa 213, vsi ostali pa so imeli slabše rezultate. Šutar pa je imel še zadnji met in prav ta zadnji met je odločal, kdo bo zmagovalac. Če bi podrl desetko, bi se izenačil s Pečaverjem in ker sta imela oba isti rezultat, bi dobil Pečaver pol točke manj in s tem tudi izgubil prvo mesto. In Šutar, ki je imel zagotovljeno že tretje mesto, je zares športno odigral ta odločilni met, kajti lahko bi šel na met, ki bi podrl 9 ali manj kegljev. Z izrednim metom je podrl vseh deset kegljev in tako omogočil Križaju, da je slavil na našem turnirju z osvojitvijo prvega mesta. Res lepa borba za prvo mesto.

Prvo mesto Križaju, članu Zmajevega bowling kluba ISKRA-ZMAJ je tokrat priznanje tudi uspešno izvedenemu turnirju pod pokroviteljstvom delovne organizacije ZMAJ.

REZULTATI

1. Križaj	ISKRA ZMAJ	54 točk
2. Pečaver	AVIA-TIVOLI	53,5 t
3. Šutar	TRIGLAV	50 t
4. Podgornik	PETROL	48 t
5. Plemenič	ALPE-ADRIA	42 t
6. Samsa	TRIGLAV	41 t

Ostali naši igralci pa so zasedli naslednja mesta: 18. Tratnik 1095 kegljev, 22. Kuzmanovič 1090, 24. Žibert 1083, 26. Vesel 1079, 36. Brodnik 1048, 37. Lajovic 1047 in 48. Tršan 1013 podrtih kegljev.

Med ženskami, ki so odigrale le 6 iger in se je rezultat štel že za končno uvrstitev, je zmagala Breda Golja (Avia-Tivoli) z rezultatom 1100, druga je bila Mojca Tršan (Valentino) 1065 in tretja Marica Gumzej (Union) 1013. Od naših igralk je Tatjana Tratnik zasedla četrto mesto s 1011, sedma je bila Jana Vlah 941, deveta Nives Brodnik 913 in dvanajsta Dušica Zvar s 756 podrtimi keglji.

Ob koncu turnirja je pokale, medalje in nagrade podelil Jože Turk kot predstavnik delovne organizacije Iskra-Zmaj.

Jani Tratnik

Pokale, priznanja in nagrade je ob zaključku turnirja podelil predstavnik tovarne ZMAJ Jože Turk, kar je veljalo tudi za Tatjano Tratnik, ki se je uvrstila na 4. mesto.

Baterijada v maju

Vsakoletne športne igre baterijcev Jugoslavije pod imenom BATERIJADA bodo letos potekale predvidoma 27. maja v Ljubljani v organizaciji tovarne ZMAJ. Po Zagrebu pred lani in Gospiću lani smo tokrat na vrsti mi, da se izkažemo ne samo v športu, ampak tudi v gostoljubnosti in organiziranju prireditve.

Redakcijo glasila smo zaključili 27. marca

"GLAS ZMAJA" izdaja mesečno v nakladi 550 izvodov delovna organizacija Iskra - Industrija baterij ZMAJ p.o., Ljubljana, Stegne 23. Glasilo ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Mayer Marijan. Tiska Iskra-Invest servis Storitve-Tiskarna, Trg revolucije 3 Ljubljana. Glasilo je oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu številka 421-1/73.

